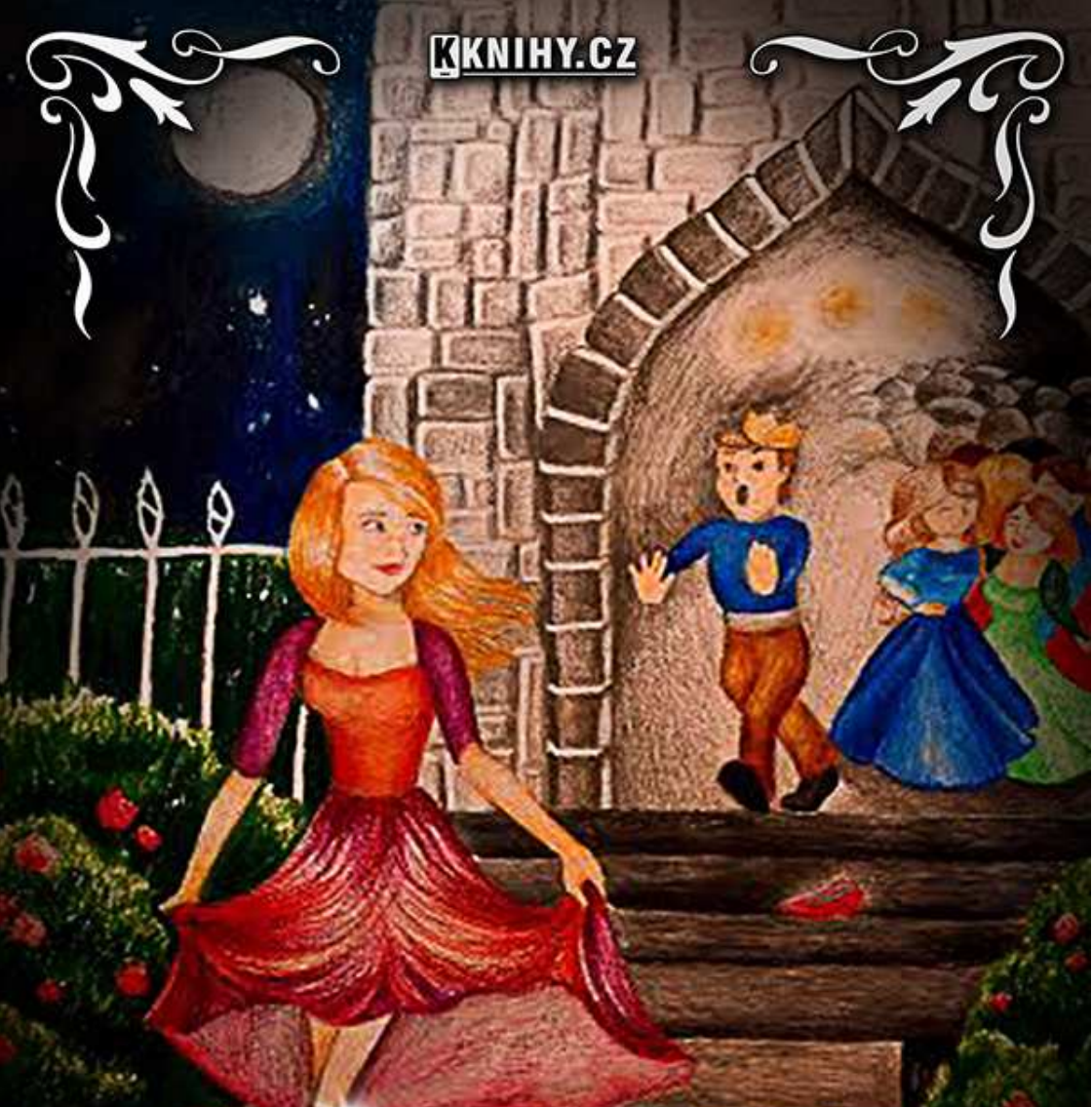

KNIHY.CZ

Pohádky Boženy Němcové

klasické pohádky doplněné
dětskými ilustracemi

***Pohádky Boženy Němcové
Božena Němcová
Vydáno v říjnu 2015 jako 19. publikace vydavatelství
Vydavatel: Pavel Kohout (www.knihy.cz)***

***ISBN:
epub: ISBN 978-80-88061-44-1
mobi: ISBN 978-80-88061-45-8
pdf: ISBN 978-80-88061-46-5***

KKNIHY.CZ
NAKLADATELSTVÍ A PRODEJ E-KNÍH

O KNIZE

O ilustracích

Chtěli jsme vydat elektronickou knihu s pohádkami Boženy Němcové pro děti. Aby kniha neobsahovala pouze prosté texty, chtěli jsme ji doplnit souvisejícími ilustracemi. Řekli jsme si, že když má být kniha pro děti, proč by se sami děti nemohly na nové e-knize podílet? Na našich internetových stránkách jsme tedy vystavili prosbu o zaslání ilustrací k pohádkám B. Němcové. Technika nebyla nikterak omezena, omezení bylo pouze na věk ilustrátora a to od 2 do 18 let. Původní záměr byl vybrat ke každé pohádce jednu kresbu, ale při procházení zaslaných výtvorů nám přišlo líto zbývající kresby nepoužít. Nakonec je tedy k pohádkám přiřazeno i několik ilustrací. Každý autor, který nám věnoval svůj čas, najde v knize minimálně jedno své dílko.

O autorce - Božena Němcová

Božena Němcová (rozená Barbora Novotná, později Barbara Pankel) se narodila ve Vídni pravděpodobně jako dcera panského kočího a české služky. Dětství prožila převážně v Ratibořicích u České Skalice. Její otec v letních měsících pracoval na ratibořickém zámku vévodkyně Zoháňské. Velký vliv na malou Barunku měla její babička Magdalena Novotná, která u Panklových pobývala pět let.

Už jako sedmnáctiletou ji rodiče provdali za úředníka finanční stráže Josefa Němce, manželství však nebylo šťastné. Němec, o řadu let starší, byl výbušný, drsný muž a neměl pochopení pro sny a přání své krásné ženy. Navíc byl kvůli svým politickým názorům překládán z místa na místo a rodina, která se brzy rozrostla o čtyři děti, trpěla nouzí. Přes všechny potíže se Němcová s pomocí přátel vzdělávala, zejména četbou, a své naděje upínala čím dál více především k vlastním literárním pokusům. Hmotná situace rodiny a vztahy mezi manžely se však dále zhoršovaly. K problémům přibyla spisovatelčina nemoc a dovršením neštěstí byla smrt milovaného syna Hynka. Němcová, tehdy pod stálým dohledem tajné policie, byla často nucena doprošovat se pomoci u přátel, mnozí se ale od ní odvrátili. V této době vzniká její nejvýznamnější a nejrozsáhlejší dílo - Babička. Ani její vydání neznamenalo obrat v autorčiných osudech; zemřela, zcela vyčerpaná, roku 1862.

Božena Němcová přispívala do řady časopisů básněmi, povídkami, cestopisnými črty, pohádkami a hádankami. Lidová vyprávění B. Němcovou inspirovala k sedmi svazkům Národních báchorek a pověstí a deseti svazkům Slovenských pohádek a pověstí, které jsou vesměs působivou beletrizací pohádkových námětů. Božena Němcová je také autorkou cestopisných a národopisných črtů (Obrázky z okolí Domažlického), realistických povídek z venkovského prostředí (Divá Bára, Pohorská vesnice, Karla, Pan učitel, V Zámku a v podzámčí, Baruška, Chudí lidé, Pohorská vesnice, Chýže pod horami) a vrcholné románové kronikářské povídky Babička.

O textech

Přemýšleli jsme, jak texty pojmout, jelikož původní texty jsou již několik desítek roků staré a některá slova či slovosled neodpovídá dnešnímu jazyku. Navíc se původní pohádky za několik generací vyprávění méně či více upravili, že někdy až překvapí rozdíl mezi originálem a tím, jak pohádku známe z úst rodičů. Nakonec jsme se přeci jen rozhodli vzdát hold Boženě Němcové vydáním originálních textů tak, jak byly sepsány v letech 1845-1847 a vyšly ve sbírkách "Národní báchorky a pověsti" s veškerou krásou tehdejšího jazyka a mnohdy syrovostí pohádek.

Poděkování

Za nakladatele bych chtěl poděkovat v první řadě všem dětským ilustrátorům, kteří nám prostřednictvím svých rodičů zaslali své vlastnoruční kresby. Opravdu si vážíme Vašeho času, který jste věnovali tvorbě a doufáme, že Vaše kresba udělá radost dalším Vaším vrstevníkům i následníkům.

V této souvislosti musíme poděkovat i rodičům autorů ilustrací, kteří věnovali svůj čas skenování a zasláním obrázků i za to, že podpořili své potomky v tvůrčí činnosti, aby kresby neskočily v šuplíku a posléze v odpadkovém koši. Děkuji i paní M.Říhové za přenesení svého učitelského nadšení na své žáky.

Za propagaci výzvy k zasílání ilustrací děkujeme redakci časopisu Batul (www.batul.cz). A pochopitelně i všem, kteří nás morálně podpořili a pomohli s prací na knize. Velký dík patří i Vám, čtenářům, i Vaším malým posluchačům. Pro ně hlavně byla kniha vytvořena.

Nesmíme zapomenout ani na autorku knihy, která dala svou tvorbou základ pro společné krásné chvíle dětí i rodičů po několik minulých i budoucích generací.

Ještě jednou díky všem..

Pavel Kohout

SŮL NAD ZLATO

Vojtěch Řihovský
7 let

Byl jeden král a měl tři dcery. Když mu začínala hlava šedivět a tělo bolet, často přemýšlel, která z dcer po jeho smrti by královnou měla býti. Dělal mu to veliké starosti, neboť měl všechny tři rád. Konečně se rozhodl: královnou se stane ta dcera, která ho nejvíce miluje. I zavolal hned dcery k sobě a pravil: „Dcery moje, jsem starý a nevím, jak dlouho ještě s vámi budu. Chci tedy rozhodnout která po mé smrti královnou bude. Nuže, dcero nejstarší, pověz ty nejdříve, jak miluješ svého otce!“

„Otče můj, mám vás raději než zlato,“ odpověděla nejstarší dcera a políbila otci ruku.

„No, dobře, a ty, dcero prostřední, jak ty svého otce miluješ?“ obrátil se k prostřední dceři.

„Můj drahý tatínku, já vás mám ráda jako svůj vínek zelený,“ ujišťovala prostřední a k otci se přivinula.

„No, dobře, a ty, dcero nejmladší, jak ty mne miluješ?“ Ptal se král nejmladší dcery Marušky.

„Já, tatínku, já vás mám ráda jako sůl,“ odpověděla Maruška a mile se na tatínka podívala.

„Ach ty ničemnice, ty nemiluješ otce víc než jako sůl?“ rozkřikly se starší sestry.

„Jako sůl!“ přisvědčila Maruška zcela opravdově a ještě mileji na tatínka pohlédla.

Král se na Marušku velmi rozhněval, že ho má jen tak ráda jako sůl, takovou praobyčejnou, prostou věc, kterou každý má a které si nikdo ani nevšímá. „Jdi mi z očí,“ přikázal král, „až nastanou takové časy, kdy bude lidem sůl vzácnější nad zlato a drahé kamení, potom se vrať a budeš královnou!“

Král si myslel, že se to tak nikdy nestane. Maruška, zvyklá tatínka poslouchat, s pláčem odešla ze zámku. Bylo jí líto, že ji otec vyhnal a že nepoznal, že ho má více ráda než její dvě sestry.

Nevěděla, kudy jít. Šla přes hory a doly, až přišla do hlubokého lesa. Náhle se jí do cesty postaví stará babička. Maruška ji pěkně pozdravila, babička jí poděkovala a ptala se, proč pláče.

„Ach babičko, nač vám to budu povídat, když vy mi pomoci nemůžete?“, odpověděla Maruška.

„No, jen mi to pověz, děvenko, snad přijdu na nějakou radu,“ pravila jí babička. Babička předem všechno znala, neboť to byla kouzelná babička.

Maruška tedy babičce všechno pověděla a nakonec s pláčem dodala, že nechce být královnou, ale chce přesvědčit tatínka, že ho má skutečně dost ráda. Babička Marušce věřila a nabídla jí službu u ní v lesní chýši. Maruška řekla hned, že půjde. Maruška zprvu neuměla ovce pást, příst, ani plátno tkát. Byla však velmi snaživá a všemu se

brzy u kouzelné babičky naučila.

Mezitím, co Maruška u babičky sloužila, žily její starší sestry v samých radovánkách. Ustavičně tatínka obletovaly a k němu se vinuly. Nejstarší se po celé dny jen do drahých šatů oblékala, prostřední si jen tancování hleděla. Hostina střídala hostinu a dcery jen na radovánky myslely. Otec brzy zpozoroval, že nejstarší dceři je zlato nejpřednější a že prostřední by se nejraději vdávala. Čím dál častěji myslel na Marušku. Vzpomínal, jak ho vždy milovala a o něho se starala. Rád by pro ni poslal, kdyby jen věděl, kde je. Po Marušce nebylo ani vidu, ani slechu.

Jednoho dne měla být veliká hostina. I přiběhl kuchař ke králi a začal bědovat: „Pane králi, veliká nehoda se nám stala, všechna sůl se rozmočila. Čím já budu solit?“

„A copak nemůžete poslat pro jinou?“ odpověděl na to král.

„To už bude pozdě, pane králi, než se vozy se solí vrátí. Čím budu do té doby solit?“

„Tak sol něčím jiným,“ pravil mrzutě král.

„Pane králi, a copak tak solí jako sůl?“ ptal se opět kuchař.

Král se velmi rozhněval a vyhnal kuchaře. Rozkázal mu, že má vařit bez soli. Kuchař si myslil: jak to pán chce, tak to pán chce – a vařil jídla neslaná.

Za chvíli na zámku začala podivná neslaná hostina. Hostům pranic nechutnalo, i když byla jídla úhledně a dobře připravena. Král byl velmi mrzutý. Poslal posly na všechny strany pro sůl, ale všichni se s prázdnou vrátili. Všechny zásoby soli v celém království se rozpustily, nikdo již neměl čím solit. I poručil král kuchaři, aby vařil jídla sladká, ale ani takové hostiny hostům nechutnaly. Tu poznával král, jak vzácný dar boží je sůl, kterou on za nic neměl, a jak moc Marušce ublížil. Marušce se mezitím vedlo v lesní chaloupce dobře. Nevěděla o tom, jak se sestrám a otci vede, ale kouzelná babička o tom všem velmi dobře věděla. Jednoho dne pravila Marušce: „Děvenko moje, čas s časem se sešel a pravda vyšla najevo. Nadešla tvoje doba. Je čas, abys odešla do zámku.“

„Ach babičko, jak mám jít domů, když mne otec vyhnal?“ pravila Maruška a pustila se do pláče.

Tu jí babička vypravovala o všem, co se doma děje, a poněvadž se stala sůl dražší než zlato a drahé kamení, smí se Maruška vrátit domů. Nerada opouštěla Maruška stařenku, která jí měla ráda a mnohému ji naučila, ale po otci se jí už také stýskalo.

„Poctivě jsi mi sloužila, Maruško,“ pravila jí nakonec babička, „chci se ti dobře odměnit. Řekni si, co si přeješ.“

„Dobře jste mi radila a dobře jste se o mne starala, babičko. Nechci nic než hrstku soli, abych otci dárek přinesla.“

„A nic jiného ode mne nežádáš?“ Já ti mohu všechno vyplnit!“

„Opravdu si přeji jen tu sůl,“ řekla Maruška.

„No, když si tak vážíš soli, tak ať ti nikdy nechybí. Tady máš proutek; až začne vítr od jihu foukat, jdi po větru. Jdi přes tři doliny, přes tři vrchy a pak se zastav a šlehni proutkem o zem. Kde šlehneš, tam se zem otevře, a ty jdi dovnitř. Co tam najdeš, to bude tvoje věno.“

Maruška si vzala proutek, na cestu si do mošničky dala hrst soli a vydala se do zámku. U zámecké brány ji nikdo nepoznal. Měla na sobě prosté šaty a hlavu obalenou plenou. Ke králi ji vůbec nechtěli pustit, protože je nemocný.

„Ale jen mne pustěte, nesu panu králi takový dar, který ho jistě vyléčí.“ Sluhové to řekli panu králi, a ten rozkázal, ať ji pustí dovnitř. Když k němu přišla, žádala, aby jí dali chléb. Král poručil, aby přinesli chléb, „ale sůl nemáme,“ dodal.

„Vždyť já mám sůl!“ řekla Maruška. Odkrojila králi kus chleba a posolila.

„Sůl!“ zaradoval se král, „ach děvče, to je vzácný dar! Jak se ti odměním? Žádej, co jen chceš, všechno dostaneš!“

„Nic nežádám, tatíčku, jen mě mějte rád, jako tu sůl,“ odpověděla Maruška a odkryla si zahalenou tvář. Tu král div neomdlel radostí a

prosil Marušku za odpuštění.

Rozneslo se brzy po zámku, že nejmladší králova dcera přišla a přinesla sůl. Každý, kdo přišel, toho štědře solí obdaroval. Sůl z mošničky vůbec neubývala. Marušku král ustanovil za královnu. Brzy začal vát teplý jižní vítr. Maruška si vzpomněla a kouzelný proutek a stařenku. Se vším se svěčila otci a vydala se na cestu. Šla po větru, jak měla přikázáno, pak přes tři doliny a tři vrchy, zastavila se a šlehla proutkem o zem. Země se rozestoupila a babička vešla rovnou do země. I přišla najednou do veliké síně, která byla jako z ledu, a všude ji vítali maličcí permoníčci: „Vítej, naše královno, vítej!“ Vše se třpytilo, jako z drahého kamení. V zahradě kvetly červené ledové růže a jiné prazvláštní květiny. Vůbec ale nevoněly. Všechna ta krása kolem Marušky byla ze soli. Maruška byla velmi udivena a okouzlena zároveň. Za chvíli jí řekli permoníčci: Naber si tolik soli, kolik je třeba. Můžeš ji nabírat stále, protože ji nikdy nedobereš!“

Maruška permoníčkům pěkně poděkovala a pak vyšla ze země ven. Zem však za ní už zůstala otevřena. Doma svému otci všechno vyprávěla. Ani na kouzelnou babičku nezapomněla. Hned druhý den se vydala k její chaloupce, ale nikde tam žádná chýška nestála. Maruška se vrátila zpět na zámek a moudře kralovala. Na hodnou babičku však nikdy nezapomněla.

O POPELCE

Zaneta Štefková
11 let

Za starých časů bydlel v jednom městě chudý muž, který měl tři dcery. Nebyly ještě vzrostlé, ale bylo na nich vidět, aspoň na těch dvou starších, že budou hezké děvčátka. Ta nejmladší byla celý den v kuchyni při hrubé práci, takže jí vždy jen Popelka říkali, neboť pro samý popel nebylo ani možná poznati, je-li hezká nebo ne. Starší dvě, Kasala i Adlina, byly sice v ženských uměních vyučeny, ale nedělaly nic a zanechaly péči o živobytí docela svým rodičům, takže tito, nemohouce to jinak zmoci, kde co měli na výživu utratili. Jich známí a sousedé, a obzvláště jedna tetka, rozšafná a povážlivá to žena, tuze jim to za zlé pokládali, že je nikam mezi lidi nedají. Ale co, když se holkám nechtělo? Ony chodily celý den se založenýma rukama, Popelka jim všechno k hubě přinést musela, začej jí ještě neustále trýznily.

Jednou v noci řekl muž k své ženě: „Milá ženo, s těmi děvčaty to tak zůstat nemůže, nechceme-li co nejdříve na žebrotu přijít. Zde do služby jít nechtějí, tedy se musím odhodlat a Istí je někam zavést, odkud by cesty domů nenašly.“ Ženě se to ovšem zdálo být divné, ale nouze je zlá; a tak v poctivost mužovu důvěřujíc, svolila, by dcery druhý den odvedl. Popelka, která u krbu spala, a jak se co hnulo, hned všeho si všimla, slyšela také tu rozmluvu rodičů. Sotva se rozbřeslo, vstala tiše a pospíšila k tetce na radu.

„Já ti sice poradím, ale pod tou výminkou, abys své zlopověstné sestry s sebou zpátky nebrala.“ Nato dala Popelce klubko nití a řekla: „Zůstaň pozadu a uvaž konec někde u blízkého stromu, klubko dej do kapsy, a tak potáhneš nit za sebou a po ní zase cestu domů najdeš.“

Popelka děkovala dobré tetce a šla s klubkem domů.

Časně ráno, když otec vstal a holky vzbudil, řekl k nim: „Mám dnes tuze mnoho práce v lese, takže sám ani nestačím, proto musíte všechny tři se mnou.“

Nechutnalo to rozmarným dívkám, jen Popelka měla již snídani dávno přichystanou, když ony ještě ani ustrojeny nebyly. Když se najedly, šly s otcem. Popelka měla klubíčko v kapse a nitku pořád za sebou táhla. Otec vodil je křížem po lese, až přišel do houštiny, kde jim kázal posečkat, až si místo vyhlídne, kde by nejlépe bylo dříví klestit. Na nic nepomyslíce, čekaly holky, jak jim bylo veleno, jen Popelka věděla, kam to bije; a když otec po hodné chvíli nepřicházel, řekla jim: „Mně se všechno zdá, že nás tady otec nechá, a protož půjdeme ho radši do lesa hledat.“

„Ty moudrá vždy něco víš.“

„Inu, nechcete-li, půjdu sama.“

To holky také nechtěly, a tedy šly za ní. Popelka byla dobrého srdce, a nemohla to sestrám udělat, by je samotné v lese nechala. Po nitce, kterou zase do klubíčka svíjela, přišly šťastně, ač pozdě večer domů. Mrzutě jim otec otevřel, když na dvěře klepaly; vymlouval se ale, že v lese zabloudil, a když pozdě teprv z něho vyšel, že šel raději domů, mysle s jistotou, že ony za ním přijdou.